

Yabancı Bedenler

R o m a n

Gece ve Sis
(belgesel metni) ile birlikte

YAYIN NO: 972

Yabancı Bedenler
Jean Cayrol

Özgün Adı: *Les Corps Étrangers*

© Éditions du Seuil, 2007

© Bilge Kültür Sanat Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Sertifika No: 16228

1. Basım: Mart 2020

ISBN: 978-605-7931-72-6

Kapak: *Yasin Çetin*
Sayfa Düzeni: *Nurel Naycı*
Baskı-Cilt: *Çevik Matbaacılık*
Davutpaşa Cad. Besler İş Merkezi No: 20/18-19 Topkapı / İstanbul
Tel: (0212) 501 30 19

Kapak Baskı: *Saner Matbaacılık*

BİLGE KÜLTÜR SANAT

Nuruosmaniye Cad. Kardeşler Han No: 1 Kat: 1 34110 Cağaloğlu / İstanbul

Tel: (0212) 520 72 53 (Pbx) Faks: (0212) 511 47 74

bilge@bilgeyayincilik.com www.bilgeyayincilik.com

Yabancı Bedenler

Jean Cayrol

R o m a n

Fransızcadan çeviren

Eylem Alp

Bilge
Kültür.Sanat

İçindekiler

Jean Cayrol Kimdir? (<i>Eylem ALP</i>)	7
“Yabancı Bedenler”e İlişkin Birkaç Söz (<i>Recep SEYHAN</i>)	11
Yabancı Bedenler	13
Gece ve Sis	191
Nihayet “Gece ve Sis’i” yayınlıyoruz (<i>Philippe SOLLERS</i>)	193
Önsöz (<i>Michel PATEAU</i>)	195
Gece ve Sis	199

Jean Cayrol Kimdir?

Türkçe'ye ilk kez kazandırılan, Fransız yazar, şair, senarist ve editör Jean Cayrol (1911-2005) özellikle Alain Resnais'nin ünlü belgeseli *Gece ve Sis*'in metin yazarı olarak ünlenmiştir. 1911 yılında Bordeaux'da dünyaya gelen yazar, genç yaşlarından itibaren şiir yazmaya başlar. 1936 yılında ilk şiir derlemesi olan *Le Hollandais volant*'ı [Uçan Hollandalı], *Cahiers du Sud* dergisinde yayınlar. İkinci Dünya Savaşı patlak verdiğinde, Nazi işgaline uğrayan Fransa'da 1941 yılından itibaren Fransız Direniş Hareketine katılır fakat 1942 yılında bir ihbar sonucu tutuklanarak Mauthausen (Avusturya) Toplama Kampı'na gönderilir. Savaş bittiğinde kurtarılan kampa, şans eseri sağ kalanlar arasındadır. 1945 yılında bu ölüm kampındayken yazdığı şiirlerini *Gece ve Sis Şiirleri* adıyla Seghers Yayınları'nda yayınlar. Maruz kaldığı bu tecrübe sonucu "Lazarus romancılığı" adını verdiği bir edebiyat anlayışı ortaya koyarak, hayatı boyunca kaleme aldığı birçok esere bu temayı aksettirir. Bu eserlerden ilki 1947'de yayınladığı *Je vivrai l'amour des autres* [Başkalarının aşkını yaşayacağım], Fransa'nın ünlü Renaudot Ödülü'ne layık görülür. *La Noire* (1949), *Yabancı Bedenler* (1959), *Gece ve Sis* (belgesel) (1956) kamp tutsaklığını işlediği diğer eserlerindendir. Diğer romanlarından bazı başlıklar şunlardır: *Le Déménagement* [Taşınma] (1956), *La Gaffe* (1957), *Le Froid du Soleil* [Güneşin soğuğu] (1963), *Midi minuit* [Gece yarısının yarısı]

(1966), *Histoire d'une prairie* [Bir kıyın hikâyesi] (1969), *Histoire de la Mer* [Denizin hikâyesi] (1973), *Kakemono hôtel* (1974), *Histoire d'une maison* [Bir evin hikâyesi] (1976), *Les Enfants Pillards* [Soyguncu çocuklar] (1978), *L'homme dans le rétroviseur* [Dikiz aynasındaki adam] (1981), *Des nuits plus blanches que nature* [Gerçeğinden daha beyaz geceler] (1987), *A pleine voix* [Tam ses] (1992).

Otuzun üzerinde roman, öykü ve anlatı kitabı, onlarca şiir kitabı, belgesel, kısa film ve film senaryosu bulunan yazar, 1968'de eserlerinin tamamı için Prince-Pierre-de-Monaco Büyük Edebiyat Ödülü'nü, 1969 yılında Uluslararası Hatıra Ödülü'nü ve 1975 yılında Bordeaux Şehri Büyük Edebiyat Ödülü'nü kazanır. Bu arada 5 Haziran 1973 yılında Goncourt Akademisine üye seçilir. 1984 yılında ise Fransa'nın, Büyük Ulusal Edebiyat Ödülü'nü kazanmıştır.

Edebî eserlerinde XX. yüzyıl romancılığının önde gelen akımlarından Yeni Roman'ın avangart örneklerini, absürt edebiyatın, varoluşçuluğun ve yabancılaşma kavramının izlerini bulmak mümkündür. Cayrol, Seuil Yayınları'nda otuz yıla varan editörlük çalışmaları esnasında Roland Barthes'ı, Erik Orsenna'yı, Philippe Sollers'i Fransız edebiyat dünyasına kazandıran isimdir aynı zamanda. Roland Barthes, *Yazının Sıfır Derecesi* adlı kitabında "ak yazı" (écriture blanche) biçimine örnek verirken Albert Camus ve Maurice Blanchot'nun yanı sıra Cayrol'un da adını anar. Sıradan insanların monologları üzerinden, yaşanmış ya da yaşanmak istenen hayatları, gerçek ile hayalî olanı, şimdiki zaman ile geçmiş ya da gelecek zamanı çok belirsiz çizgilerle birbirinden ayırırken, yazının dilinin, aslında edebiyatın, hikâyenin önüne geçmesini istememektedir yazar; "yazının sıfır derecesinden" yazmak ister. Ama şairdir aynı zamanda ve eserlerinde yer yer bu şiirselliği de tatmak mümkündür. Karakterleri büyük başarılar

kazanmış, muzaffer birer “kahraman” olmanın aksine sıradan, vasat hatta kötü olabilecek niteliktedirler. Fakat yazar onları yargılamadan, kendi söylemleriyle çıkarır okurun karşısına. Yazar aradan çekilir ve “kahramanla” okuru yüz yüze bırakır, öyle ki, hikâyeyi tamamlamak da okura kalmıştır artık. Keşfedilmeyi bekleyen sıradışı bir yazardır Jean Cayrol.

Eylem ALP

“Yabancı Bedenler”e İlişkin Birkaç Söz

Cayrol ile ilk karşılaşmam Fransızca kitap adlarıyla oldu. Varoluşsal temalara özel ilgisi olduğunu anladığım Cayrol’u ve romanlarını merak ettim. Araştırdım. Bizde basılmış kitapları yoktu. Konuyu yayıncı Adnan Bey’e açtığımda hiç reddüt etmeden bizim referansımızın yeterli olduğunu ve bu yazarın eserleri ile ilgilenebileceğini söyledi. Derken okura ulaşan bu kitap çıktı ortaya.

Jean Cayrol (ö. 2005) Bordeaux’da doğdu. Bizde daha önce yayımlanmış bir eseri bulunmadığı için tanınmayan; Goncourt Akademisi üyesi Fransız yazar; romancı, şair, sine-ma emekçisidir. 1942’de Mauthausen Toplama Kampı’nda bir süre tutulan Cayrol, tanıdığı olduğu ölüm kampları üzerine *Gece ve Sis* adıyla bir belgesel filmin de yapımcısıdır. Bu film bu alanda çekilen klasikler arasındadır. Yazar, Balzac ile zirveye oturan geleneksel roman anlayışına reddiye bağlamında; tip ve karakter yaratmayı, kurgudaki hiyerarşik silsileyi tepetaklak ederek şeylerin arkasındaki fenomenolojik görüngüleri öne çıkaran Yeni Roman Akımı’nın içinde değerlendirilebilecek bir sanatçısıdır. Özgün adı *Les Corps Étrangers* olan ve *Yabancı Bedenler* adıyla Eylem Alp tarafından Türkçeye çevrilen romanın konusu, insanların ölümün en güvenilir liman olduğunu düşündükleri o tüm zamanların en vahşi kıyımlarının yaşandığı II. Dünya Savaşı yıllarında farklı mekânlarda geçiyor.

İşgale uğramış ülkesinde belirli merkezlerde esir kamp-ları vardır. Gecelerin “uçak renginde” olduğu zamanlardır. Görülen rüyaların bile kahramanıdır onlar; yani “kurşunî bir gökyüzünde pastırmadan, yağlı etten, piliç gövdesinden yapılmış uçaklar.” “Bedenimde her zaman yabancı bir cisim oldu,” cümlesiyle başlayan romanda anlatıcı kahramanın, sadece bedeni değil varlığı da parçalanmıştır. Gaspard ve yol arkadaşı Claudette ile; “aç kalma kaygısı” içinde, ateşin dumanın, çığlıkların ve yıkıntıların arasında, savaş şartları-nın ürettiği rant kırıntıları ile, erdem ve ahlakın kayıplara karıştığı bir düzlemde kendiliklerinden koparak her geçen gün tükenmekte olan hayata bir kıyısından tutunmak zo-rundadırlar.

Romanda bazı kelimelerin zihindeki anlamsal kabiliyet-leri oldukça hareketlidir; ifadeler, şeyler, kelimeler beyinde snapsis dalgalar oluşturabilir, sonra bu dalgalar bilince çar-parak onu uyandırabilir. Milen Kundera, Franz Kafka, Jean Paul Sartre, Albert Camus, Samuel Beckett gibi varoluşçu yazarların romanlarını okumak için bir çaba gerektirdiğini okurlar bilir. Benzer bir çaba, savrulmuş insanların varoluş mücadelesini anlatan bu roman için de gerekebilir.

Bilge Kültür Sanat’ın ülkemizde tanınmayan yazarı, okur-la buluşturmakla iyi bir iş yaptığını; bu kitabı okuyan okurun da böyle bir yazarı keşfetmenin kendisine artı bir değer kat-tığını düşüneneğini rahatlıkla söyleyebilirim.

Recep SEYHAN